

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 69.

V Ljubljani, v saboto 27. novembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. Naročnina je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Bitke v državnem zboru.

Neslišani škandali, ki pritisnejo za vse čase sramotni pečat nemškemu narodu in hvalisani nemški kulturi, se godé v državnem zboru od dne 24. novembra.

Levica je bila zbobnala skupaj nad 80 prošelj in je zahtevala, da naj se za vsako prošnjo posebej glasuje po imenih, da pridejo v zapisnik. Češki poslanec Dyk je predlagal: Ker so večinoma vse prošnje jednake, glasujemo za vse skupaj! S tem je seveda obstrukcija izgubila povod, da se trati čas z glasovanji. Zato je levica postala divja, začela ropotati ter zahtevati besedo. Ker posl. Schönerer ni dobil precej besede, je ugrabil predsedniški zvonec in z njim bežal proti vratom. Ujel ga je poljski kmet poslanec Potoček in mu vzel zvonec. Predsednik Abrahamovič je ukazal prinesiti drug zvonec, a tega mu umakne Wolf. Nato je predsednik ukazal rediteljem, ker vsi opomini do poslancev, naj gredo na svoje sedeže, niso nič izdali, da naj mu očistijo okolico. Poslanci Wolf, Steiner, Kittel in drugi Nemci so namreč tiščali na predsedniški sedež in grdili Slovane. Abrahamovič je prekinil sejo in zbežal iz zbornice. Nato se je pa pričel med poslanci pravi boj za vzvišeno predsedniško tribuno, katero so bili zasedli Nemci. Nemci trdijo, da sta prodirala na čelu Jugoslovanov dvorni svetnik Šuklje in na čelu Čehov posl. Březnovski. Schönerer je hotel zagnati ministerski stol med slovanske poslance, a ustavil mu je roko posl. Hagenhofer, in ga popadel za vrat ter vrgel na tla. Nastal je grozovit hrup. Drli so poslanci z desne in leve v sredo zbornice, kjer sede ministri in predsednik. Schönerer je popadel, ko se je pobral, drug ministerski stol, in udrihal z njim okoli sebe. Zadel je več nemških tovarišev in posl. Lorberja ranil na roki do krvi. Posl. Pfersche, ki je profesor na

nemškem vseučilišču v Pragi, je nato potegnil dolg nož, začel mahati z njim okrog in kričati, da jim bode trebuhe preparal. Hotel je res že zaklati Březnovskega. Nož mu je Lemisch vzel in drug poslanec ga je vrgel proč, a malo je manjkalo, da ni zadel z njim nekega stenografa v obraz. Poslanci so se pa ruvali, topli s pestmi po glavah in trgali si obleko celi četrt ure. Wolf, ves raztrgan, je kričal: „Prihodnjič pridemo z revolverji!“ Nekaj poslancev (Ghon, Gessmann) krvavi in ministerski sedeži so deloma polomljeni. Slednjič pride predsednik Abrahamovič naznanit, da je „seja“ konec in da naj gredo k njemu v pisarno dajat v zapisnik vsi tisti poslanci, katerim je znano, kdo se je tepel. Pretepače je prišlo naznanjat 20 poslancev z desnice, med njimi dvorni svetnik Šuklje, ki je stal sredi boja. Izmed levičarjev ni prišel nihče. Ti le trdijo, da so bili primorani, začeti nabijati s pestmi in nožem, ker jih je hotela desnica vreči s predsedniškega mesta. Budalost!

Nemška opozicija se je precej zbrala in napravila protest proti postopanju desnice. Poslala je 16 zastopnikov, med katerimi sta bila tudi dr. Lueger in baron Schwegel, k predsedniku zbornice, da so mu naznanili protest levice. Ob 1/2 5. uri je bila vtretjič sklicana seja, a predsednik Abrahamovič jo je precej zaključil.

Zvečer so se Nemci posvetovali, kaj bi storili. Nemška ljudska stranka je bila za to, da naj se zapusti državni zbor. Krščanski socijalisti in nacionalsci so sklenili vzajemno postopati, a odločili se bodo pozneje, ko se bode začel rabiti novi poslovnik. Ustavovorni veleposestniki so neodločni, socijalni demokrati proti abstinenci. Češko veleposestvo pa je izdalo izjavo, v kateri odločno obsoja obnašanje levice. Dr. Ebenhoch je levičarjem povedal, da, če izstopijo iz drž. zbora, to ne bode na nemški narod imelo vpliva, ker ni političnega povoda za izstop,

ampak je spremenjeni poslovnik naperjen le proti kričačem.

Nemška ljudska stranka trdi v svoji izjavi, da so se v bitki najbolj odlikovali slovanski poslanci: Šuklje, grof Coronini, Potoček, Březnovski in Vyhodil.

Okoli predsedniške tribune so mizarji čez noč naredili nizko leseno ograjo. Precej so nekateri poslanci poskusili, kako se da skakati čez to ograjo. Na vsako stran predsednika bode odslej vedno postavljenih za stražo po šest slug. Že opoldne sta bili v četrtek galeriji polni in pred zbornico je stalo na stotine ljudij, ki so hoteli priti notri, a niso več dobili vstopnic. Pred sejo je bil ministerski svet. Nato so prišli v zbornico ministri in za njimi predsednik Abrahamovič.

V četrtek so bili mnogi nemški listi konfiskovani, ker so skoraj naravnost hujskali Nemce na upor. Še potem je pisal „Deutsches Volksblatt“: „Dunaj mora govoriti, ker se gre za stvar vsega nemškega naroda. Dunaj bode tudi v tem boju postavil moža v sklenjeni bojni vrsti Nemcev“. Po drugi strani pa Nemci lažejo in vso krivdo zaradi škandalov v zbornici hočejo zvaliti na Slovane, zlasti na posl. Šukljeja.

Ministerski predsednik grof Badeni je bil dne 25. t. m. celo uro v avdijenciji pri cesarju. Poslancem je Badeni rekel, da ne odobrava pisanja „Fremdenblatta“, ki je poročal o škandalih v zbornici v desnici sovražnem smislu, dasiravno je glasilo ministra Goluhovskega.

V četrtek se je seja pričela ob 1/2 2. popoldne. Predsednik levica pozdravi z zaničevanjem, zlasti je bil s psovkami „Gauner“ itd. radodaren zopet Wolf. Vsled hrupa je morala seja prenehati do tretje ure. Dobil je potem besedo bivši minister posl. grof Falkenhayn, ki je razložil, da po nečuvenih škandalih zahteva čast parlamenta, da se takoj spremeni poslovnik, drugače predsednik ne more

„Slučaji usode.“

Roman Pavline Pajkove. Ocenila „Ljudmila“.

Gospa ali gospodična — ? — „Ljudmila“ ti je vzela geri imenovani roman za predmet neki kratki svoji oceni. Načelo kratkosti je sicer včasih prav dobro; žal, da g. Ljudmile kratkost pomenja veliko površnost: Ona govori o stvareh, katerih sploh ni najti v onem romanu, in drugič, ti ni vzela truda, da bi roman sam tudi bila razumela. Le takó je površnost njene kritike umevna.

G. Ljudmila išče v tem romanu „resničnih ljudij“. Plemeniti Kolar se jej ne zdi tak, ker je svoje plemenitosti nadut in ne skrbi za preskrbljenje svoje hčeri s tem, česar se je učila. Nu, takih ljudij, tudi neplemenitih, hodi na tisoče po tej revni površini zemski, a samo g. Kolar ni „resničen človek“!

Sploh g. Ljudmila pogreša v tem spisu „pristnih značajev“. Kaj se pravi „pristni značaj“? Menda samó ti so pristni, katere opisujejo, po pravici pa izmišljujejo novostrujarji? In kakšni so ti njih značaji? — Ali prismojenci, ali pa nesnažniki, ki se pri prvem pogledu v slastnosti objemljejo in ti v naročje padajo. Sicer pa ne vem, kakó skopušni strije Leopoldov ne bi bil „pristen značaj“? G. Ljudmila ima veliko srečo,

da ne pozna oderuhov in skopuhov; sicer bi priznala, da je ta strije pravi vrstnik te skopušne garde.

„Ona starka v Gradci“ se g. Ljudmili zdi neverjetna oseba, ker je dobrodušna. G. Ljudmila malo pozna svetá; sicer bi vedela, da se dobrodušnost dandanes k sreči še nahaja prav pogostoma pri hišnih ključaricah in postreščkih, ki si s težavo služijo svoj vsakdanji kruh. Vidi se g. Ljudmili, kakó malo pozna svetá, a vender gre romane soditi!

Značilen je rek g. Ljudmile: „O Malvini pa ne vem, kaj naj rečem“. Iz tega izreka se vidi, kakó malo je g. Ljudmila umela Malvinin značaj. Ravno ta oseba, katera je vsa polna blagosti in duha, je po sodbi g. Ljudmile „kamen brez življenja, brez duše!“ Iz tega jedinega izreka se vidi, da kritkarica ne vé razlikovati noči od dneva, svita od teme, črnega od belega, da nima niti iskricice pojma o tem, kaj da je značaj. Kar ona dalje piše o značaju Malvininem, dokazuje popolno neutemeljenost nje kritike, ker ona ničesar ni razumela o tem, kar se v romanu o Malvini pripoveduje.

Nadalje pravi g. kritkarica, da se je Avrelija pisateljici najmanj posrečila. To žensko — koketko navadne vrste — imenuje g. Ljudmila „pomilovanja vredno“, ker se je Avrelija s svojim koketovanjem dobro izplačala! Potem bomo ta-

kim „pomilovanja vrednim“ ženskam še zave-tišča in priskrbišča stavili!

Dá, program novostrujarski, kateremu je v prvi vrsti do teh „mučenic“ in menda tudi „svetnic“, ima prostora tudi za take bedarije. Prav smešna je pa trditev, da bi Avrelija bila bolna na umu, ker je razuzdana! Istotako g. kritkarica ni spoznala Otmarjevega in grajščakinjinega značaja, ki sta svojima položajema popolnoma prikladna.

„Vrhunec neverjetnosti“, pravi g. Ljudmila, „dosegla je pisateljica v prizoru, kjer se spoznata Malvina in John“. Da ravno tega velikanskega prizora g. kritkarica ni pojmla, ni čudo, a je preznačajno. Kdor ne zna presoditi priproste hišnice, ta je seveda popolnoma nezmožen, presoditi velike prizore življenja, v kojih se usoda prikazuje v vsi svoji strahoviti silnosti.

Škoda bi bila, z g. kritkarico daljšo polemiko zapletati, ker je vselej težaven in nehvaležen posel, s človekom razpravljati, kateremu manjka najprvotnejših pojmov o življenju. Zato še samo nekoliko pripombic.

Kritika g. Ljudmile ima očit in jasen namen, na najpovršnejši način pisarjenja zani-kavati vrednost romana Pavline Pajkove. O mnogovrstnosti in rezkosti značajev, o duhovitih in položaju primernih dvogovorih, o nekaterih uprav dramatičnih prizorih, kateri bi se

vzdržati reda v zbornici. Večina je odgovorna za čast zbornice in za to, da se vrši parlamentarno delo. Opozicija je med Falkenhaynovim govorom ves čas ropotala in psovala, kakor bi bila besna. Predsednika so hoteli vreči s stola. Že je hotel pobegniti, a desnica mu je ubranila in zahtevala, da naj dá predlog Falkenhaynov na glasovanje. Dal ga je in desnica je brž soglasno sprejela predlog, ki se glasi: „Zbornica sklêni brez razprave nov začasen poslovnik, ki obsegaj te točke: Ako kak poslanec vkljub temu, da je bil poklican k redu, dalje govori, ali dela vsiklike, ali z nespodobnim vedenjem in ropotanjem dela nečast zbornici, ga sme predsednik izključiti od treh sej, zbornica pa od vseh sej v teku jednega meseca. Ako bi se izključeni poslanec ne pokoril sklepu, ga sme predsednik odpraviti iz zbornice z eksekutivnimi organi (stražniki), katere dá vlada. Za dobo izključenja izgubi poslanec dijete in ne sme stopiti čez prag državnozbornskega poslopja. Predsedstvo dobi na razpolago stražo. Prejšnje določbe poslovnika, ki se ne vjemajo z novimi določbami, s tem prenehajo.“ Kot divjaki so naskočili levičarji: Lemisch, Hoffmann, Gross, Pergelt, Dobernig in Peschka predsedniško tribuno, drugi pa so grozno tulili. Predsednik je zbežal, a se je vrnil in sklenil sejo.

Včeraj, dne 26. novembra, je bil za avstrijski parlament grozen dan. Seja se je pričela ob 1/2.12. uri. Ko je prišel predsednik Abrahamovič na svoje mesto, zakričali so Nemci „Ven ž njim!“ in ga obkladali z najgrjimi psovki. Socijalni demokrat Berner je skočil čez ograjo in sunil Abrahamoviča s stola. Sluge in poslanci desnice so skočili nad njega, da so rešili predsednika. Soc. demokrat Resel skoči nato k predsedniški mizi in raztrga ondi ležeče papirje. Predsednik zbeži. Poslanca Udržal in Dyk vržeta Bernerja, Beneša in Resla z odra. Prične se grozovit pretep. Socijalisti dobe brez števila udarcev s pestmi, Resel plane na predsednikovo mizo in razmetava spise po zbornici, z galerije doli pa komandujeta voditelja socijalnih demokratov dr. Adler in Pernerstorfer. Konečno iztirajo sluge Bernerja iz zbornice. Nato pa vstopi v dvorano mnogo policajev, katere je pozval predsednik. Ko so Nemci zagledali policaje, so divje zatulili in galerija jim je pomagala. Policijski komisar pozivlja rogovileže, da naj ostavijo predsedniški prostor, toda socijalni demokrati se nočejo umakniti. Podpredsednika dr. Kramar in dr. Fuchs sta pozivljala soc. demokrate, da naj gredo s predsedniškega mesta, a dobivala sta za odgovor psovke. Reditelj posl. Lang je nato velel policiji, naj socijalne demokrate siloma odstrani. Prične se hud boj. Soc. demokrati so redarje suvali in bili. Redarji so popadli poslance Bernerja, Resla, Steinerja, Hybeša, Kiesewetterja,

smeli na vsakem gledališču prikazati; o živosti opisovanja in drugih vrlinah kritikarica molči, da se ne bi pokazala ona znana nagota in duševna novostrujarska praznosta v svitu tega vzvišenega romana.

Najsmešnejše pa je, če novostrujarska kritika, katera lazi po grezi morale in v plitvosti revne, površne in brez zrnca humorja opisovane vsakdajnosti, méni, da ona piše za „izobražence“ in za „višje razumništvo“, da vsi drugi pa, kateri ne pišejo blazirano in umazano, pišejo za — „slovensko ljudstvo“, rekši za priprosti „ljud“! V tem tiči največa ošabnost in podlost novostrujarjev, ob enem tudi izvir vse krivičnosti, katera vodi vso njih kritiko. In iz tega vira je potekla tudi ta pristranska kritika „Slovenke“, katero še vse moralne brce, od novostrujarjev slovenskemu ženstvu podeljene, niso mogle spametovati. Dá, ta list, ženstvu namenjen, celo povišuje Govekarjeve romane in ponižuje vse, kar ni novostrujarskega izvira; a bodočnost bode pokazala, da je visoka vrednost rečenega romana tudi trajna. Veridicus.

Dostavek uredništva. Kakor se kaže, vzbujajo spisi gospe Pavline Pajkove mnogo pozornosti med slovenskimi književniki. Prejeli smo več ocen njenega najnovejšega romana, katere pri priliki objavimo, puščajoč kritikom svobodno besedo.

Verkaufa, Beneša in Daszynskega in so jih nesli za roke in noge iz dvorane.

Jeden razgrajačev je sunil posl. Kronawetterja z nogo v trebuh, da je omedlel in so ga morali peljati domov. Nemci in galerija so ploskali in navduševali pretepače. Predsednik je ukazal izprazniti galerijo. Wolf tolče na vso moč ob klop in kriči: „Pri cesarskem dvorcu se že strelja“, Schönerer pa zasmehuje redarje. Ko pride ob jedni uri Abrahamovič, in ker Wolf ne neha razbijati, ga predsednik izključi od treh sej ter ukaže policijskemu komisarju odstraniti Wolfa. Okleneta se Wolfa Pfersche in Novak in ga branita. Policija pa siloma iztira Wolfa in ga postavi na cesto. Wolf je svojo mizo čisto razbil, končana je tudi ura stenografov. Več poslancev je od predsedstva zbornice naznanjenih sodišču, ker so s silo motili zborovanje.

Predsednik pretrga sejo in jo čez 10 minut zopet otvori. Med tem so se vrnil prejšnji socijalni demokrati, ki so predsednika najgrje zmerjali in besneli, zlasti Daszynski. Predsednik je Daszynskega dvakrat pozval k redu, a ker se ni udal, izključil ga je za tri seje in redarji so ga odnesli iz zbornice. Žid socijalni demokrat Verkauf je mej tem zgrabil poslanca Langa za vrat, komaj so ga rešili policaji, da ga ni zadavil. Levičarji stoje po klopeh. Schönerer je oborožen z železnim drogom, zavitim s črnim platnom, in maha po mizi in okoli sebe; k redu poklican se ne zmeni, zato ga predsednik izključi za tri seje in odvede ga policija iz dvorane. Med vrati je zatulil: „Hoch Germania!“

Ob 1/2. uri je prevzel predsedstvo dr. Kramar. Opozicija ga je pozdravila s klici „Pfui!“ in „Hanba!“ Kramar je dal besedo posl. grofu Stürkhu, da bi utemeljil protest levičarjev radi opravičnika, a ta le zmerja vlado. Ko dvakratno svarjenje ni nič izdalo, ga predsednik izključi in policaji poneso iz zbornice. Nato je dr. Kramar dal odpeljati še razgrajače: J. Steiner, Resel, Rieger, Kozakiewicz, Verkauf, Schrammel, Zeller, Cingr, Hybeš, Berner. Ker silijo nazaj v dvorano, jih zbornica izključi za 30 dni. Potem je bilo konec te grozne seje, kakeršne še ni videl svet. Nemške doktorje in profesorje, cvet nemškega naroda, so učili olike trde pesti policajev! Tako globoko je padla nemška kultura pri oholosti in sovraštvu Nemcev do Slovanov!

Poslanec Šuklje je dobil brezimno pretilno pismo, v katerem se mu grozi, da bode tepen na ulici, češ da je on pričel prvi delati nered. Hujskanje in laganje Nemcev presega že vse meje.

Politiški pregled.

Madjarska liturgija. „Obzor“ pripoveduje: Sv. oče je pred nekoliko meseci zabranil grško-katoliškim cerkvam služiti sv. mašo na madjarskem jeziku. Nekateri biskupi prepovedi niso uvaževali in sv. oče jim je izrazil svojo nezadovoljstvo. Madjarski katoliki bodo sedaj poslali deputacijo 100 članov h kralju, da v interesu madjarske liturgije stori najodločnejše korake v Rimu. Pa menda ne bo šlo!

V Dolnji Stubici na Hrvatskem bode dne 1. decembra dopolnilna volitev za državni zbor. Kako svobodna bode ta volitev, kaže že odredba, da morajo volici osebno k okr. glavarstvu priti po certifikate, ako hočejo voliti. Hrvatski listi se zaradi dopolnilnih volitev v 7. okrajih pridno konfiskujejo. „Obzor“ je oni dan izšel skoro čisto bel.

Bolgarskim častnikom, ki so v dobi Stambulovega tiranstva pobegnili v Rusijo, dovoljen je povratek na Bolgarsko in dobe vse pravice na avansma. Bolgarska se je, kakor znano, povratku upirala, a se je končno vender uklonila željam Rusije.

Rusija na razstavi v Parizu. Ruska vlada hoče pokazati na pariški razstavi moč ruske države. Odbor, ki se peča s pripravi za razstavo, je sklenil v ruskem oddelku za 400.000 gld. postaviti še dva nova paviljona, v katerih bodeta predstavljena Sibirija in Kavkaz. Francoski list „Patrie“ dostavlja temu poročilu: Rusija hoče

na razstavi pokazati moč in sijaj slovanskega sveta, kateremu pripada dvajseti vek.

Italijani so dne 24. t. m. razstrelili pet mejnih kamnov med južno Tirolsko in Italijo. Storili so ta napad na našo mejo najbrže prebivalci vasi Lastebasse pri Vicenzi.

Francoska vojska se bode pomnožila za 12.500 mož na leto. V mirnih časih bode tedaj imela Francija od l. 1900. dalje 600.000 vojakov, v vojni bode pa postavila pod orožje 3 milijone mož. Francozje se tedaj malo brigajo, da bi odpravili to dragoceno igračo.

Albanci so se zopet začeli puntati. Davkov nočejo plačevati in upirajo se, iti v vojaške. Turška vlada je poslala v Albanijo deset bataljonov vojakov, da naredé red.

Za Kreto. Ruski car Nikolaj je poslal prebivalcem Krete denarno podporo in bode dal sezidati na svoje troške podrto palačo grškega škofa v Kaneji, v Retimnu pa občinsko bolnišnico. — Sultan se je odločil, da Kreti dovoli avtonomijo. A kakšno? Guvernerja bode imenoval sultan, turška vojska bode zasedla otok in Kreta obdrži turški prapor. Ali je vredno, da je Avstrija za to zabila sedem milijonov, ko je očitno, da pod temi pogoji še ne bode miru. Nemčija je bila bolj modra. Imela je na Kreti celih 14 možicev in še ti so hodili Avstrijce prosit oglja, da so si kuhali kosilo.

Domače novice.

Z Dunaja nam piše odlični mož: „Nemški nacijonalci in socijalisti nastopajo v državnem zboru solidarno, nečuvano proti vsemu, kar obstoja. Slišijo se izreki, kakoršni so se čuli pred francosko revolucijo. Zaveznik teh ruvarjev je tudi kranjski državni poslanec baron Schweigel, vodja kranjske politike in zaslonba dr. Tavčarja. Slovenci, položaj je opasen, vzdramite se in pretrgajte pogubonosno „zvezo“! Čas je, da se odpro oči tudi zagovornikom krivih načel.“

Osebnosti. Pravosodni minister je predstavil sodnega pristava g. Zottmana iz Logatca v Litijo ter imenoval mestnega policijskega komisarja v Ljubljani g. Fr. Podgorška sodnim pristavom v Logatcu. — Poročil se je 24. t. m. v Šmartnem pri Kranju g. I. Krenner, trgovec v Kranju, z gospodično Leopoldino Šmid, hčerjo veleposestnika in grajščaka Šmida na Gašteju pri Kranju. — Pravim okrajnim glavarjem je imenovan g. Ivan Šorli, dosedanji voditelj c. kr. okrajnega glavarstva v Pazinu. — G. Andrej Pavlica, stolni vikar v Gorici je bil v soboto na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem bogoslovja. — V Tolminu je umrl c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Dominko. — V gradu Turnu pod Ljubljano je danes poročil šentpeterski župnik č. g. Malenšek baroneso Miriamo Codelli in g. Ernesta pl. Stadlerja, konceptnega praktikanta pri kranjski deželni vladi.

Drobne novice. — Vzajemna zavarovalnica zoper ogenj se ustanovi v Ljubnem v gornji Savinski dolini. — Pri občinskih volitvah na Koroškem so Slovenci v Spod. Dravbergu sijajno zmagali, v Št. Petru nad Velikovcem je pa voljenih pet Slovencev pet nasprotnikov in dva omahljivca. — V Črnem Vrhu pri Idriji sta 23. novembra obhajala zakonska Anton Likar in njegova žena Margareta svojo zlato poroko. Anton Likar je gospodar „Lepega dola“, kjer si je pridobil z izdelovanjem izvrstnega sira lepo premoženje. — Na Holmcu je pogorelo 23. t. m. zvečer sredi vasi troje gospodarskih poslopij z vso krmo vred. — Kranjski „Lehrerverein“ je praznoval 22. t. m. s slavnostjo v ljubljanski kazini 25letnico svojega obstanka. Dr. Schaffer je trdil, da imajo nemški učitelji strašno težko stališče na Kranjskem. (?) — V Ljubljani sta izginili dve dekleti. Nihče ne ve, kam. Za jedno se sumi, da jo je odpeljal kak židovski agent z Ogerskega. — V Biljah pri Gorici se je osnovala „ljudska opekarna“, kateri je pristopilo 40 večinoma ubogih, a poštenih delavcev. Sedaj pridno kopljejo in pripravljajo ilovico, spomladi pa bodo zidali opekarno. Naj si naši revnejši rojaki postavijo v izgled marljive Biljce. — V Majdičevem mlinu v Kranju se je ponesrečil mizar Edvard Koblar. Delal je pod vzpinjačo, ki mu je

padla na glavo in ga tako hudo udarila, da je drugi dan umrl. — Mlin Economo v Trstu je praznoval dne 24. t. m. 25letnico svojega obstanika. Podjetje je med laškimi podjetji izjema, ker ne preganja slovninskih delavcev. — Trgovski in obrtni zadrugi v Gorici je pristopilo že nad 300 deležnikov. Dosedanji deležniki so možje, ki dajejo zadrugi nekaj milijonov varščine. Zadruga že posluje. — V Devinu bo zidala „Lega“ spomlad školsko poslopje za laško šolo, v katero bode lovila slovenske otroke, če ji narodni Devinci pojdejo na limance. — Privatni otroški vrtec se ustanovi v Kranju.

Slovensko gledališče. Ples v maskah. Velika opera v 3. dejanjih po Scribeju spisal F. M. Piave, poslovenil A. Funtek, uglasbil Giuseppe Verdi. Ne da se oporekati, da je libreto, povzet po Scribeju, zanimiv od konca do kraja. Saj ga oživilja intenzivni čar romantiške poezije. Zavisna zarota, prežeča v tajnosti, podaje pripovedki temno ozadje, grešna ljubezen guvernerja Rikarda in Amelije, soproge zvestega tajnika Renata, daje pa oni žgoči žar, ki vzbuja v kontrastu s temnim ozadjem zaželeno romantiško razpoloženje. Prizori pri vedeževalki Ulriki, ponočni ljubimski sestanek pri mesečnini na morišču pod vešali in pa maskarada, pri kateri se izvrši neizogibni umor Rikarda po Renatu, varanem prijatelju umorjenega, so vsi spretno in uspešno vpleteni na korist libretu. Libreto podaje takim načinom vse, kar si želi komponist, da uteši hrepenenje svoje skladanjaželjne duše. In ker je ta skladatelj mojster Verdi, je opera ustvarjena za poslušalca, ki ne želi drugega, ko da mirno vživa pravi eldorado vžitkov in občutkov za oko i za uho. Zbori so blagoslavni, ensembli živahni in srečno tekmuje z njimi „ples v maskah“ z drugimi operami Verdija. V ostalem pa ne dosega „ples v maskah“ višine n. pr. „Trubadurja“, kar se tiče neposrednosti pojavljajočega se temparementa, in tudi ne dosega miline in toplih akcentov čutapolne „Traviate“. Najlepši je po invenciji in po poetičnem občutku drugi akt, ki je i v igriškem oziru najzanimivejši. Odlične so mnoge arije in kancone baritona in altistinje in mične so popevke mladega pažeta, ki uvaja v dejanje veseli element. „Ples v maskah“ je imenovati težko in naporno opero. Za častno izvršitev predstave so se vestno potrudili gospica Ševčíkova (Amelija) in gosp. Raskovič (Rikard), gospod režiser Nolli (Renato) kot vzorni naš baritonist, gospica Horvatova (Ulrika), in gospa Innemannova (paže) ter gospoda Fedyczkowsky in Kronovič kot zarotnika. Znamenitemu kapelniku gospodu Benišku privoščili bi pa vsaj v nekaterih instrumentih pomnoženi orkester.

Podraženje dopisnic. Z novim letom poviša se v Avstriji poština. Tako bode treba za priporočanje pisem v inozemstvu plačati 2½ kr. več, nego sedaj. Podražile se bodo tudi poštne nakaznice in sedanje dopisnice stale bodo tri krajcarje. Nov davek!

Urednik „Soče“ nas v imenu „goriških rodoljubov“ pozivlje, da naj priobčimo dopise od Sočinih bregov, v katerih se obsoja neki komando. Glavar „goriških rodoljubov“ nam pa piše: „Ne javno v listih, vsaj imajo občni zbor političnega društva „Sloga“ pred durmi! Zavrnite gg. dopisovalce od Sočinih bregov!“ No, vkljub izzivanju poslušali bomo rajši glavarja goriških rodoljubov, kakor pa urednika „Soče“ ker želimo, da se stvar čedno izravna doma.

Iz Železnikov se nam piše: Dolgo se uprava naše okrajne bolniške blagajne ni mogla spraviti v pravi tir. Po več mesecev so včasih morali čakati bolniki, preden se jim je izplačala bolnišnina. Letos z novim letom je pa prišla blagajna v dobre roke. Vodstvo so dobili možje, ki imajo srce za delavski stan. Izvolili so za načelnika g. J. Boncelj. Preyzel je odbor blagajno z dvema krajcarjema gotovine in nad 70 gld. dolgá. Gg. načelnik Boncelj, blagajnik Fr. Grošelj ter odborniki B. Dolenc, A. Primožič, L. Lotrič in P. Kramar so nato brezplačno prevzeli opravljanje svojih poslov pri blagajni. Od svečnice naprej so dobivali bolniki podpore redno izplačane vsako nedeljo in vendar se je nabralo v desetih mesecih prebitka

337 gld. 28 kr. Tako bi se po umnem gospodarstvu lahko zmanjšali donesi v blagajno, oziroma zvišala podpora. Žal, da je izvrstni načelnik g. Boncelj sedaj odstopil iz zdravstvenih ozir. Zahvaljujemo se železniški delavci njemu in g. Grošeljnu za trud in požrtvalnost ter želimo, da bi prihodnje vodstvo okrajne bolniške blagajne hodilo po njunih stopinjah. Ako bode jednako nesebično skrbelo za blagor članov, mu bomo ubogi železniški delavci gotovo hvaležni.

„Narodni Dom“ v Mariboru je minolo soboto bil dozidan, kar so delavci z običajnimi napitnicami slavili. Te dni pa pride velikanska stavba pod streho.

V Pulju so zaprli tri nevarne italijanske anarhiste, ki so ušli iz italijanskih ječ. Dve leti so ti anarhisti v Pulju sejali socijalizem. Pri nas pa socijalisti sejejo anarhizem.

Shod v Gorici je sklical dne 26. t. m. želni poslanec č. g. Blazij Grča. Shod se je pečal s osnutjem zavarovalnice za govedo. Izvoljen je izvrševalni odbor, kateri sestavi pravila za društva in „Zvezo“. Pojasnila daje č. g. Blazij Grča, župnik v Šempasu.

Usmilimo se umirajočih bratov! Slovenci smo na svoje rojake na Prekmurskem in na Beneškem skoro pozabili. Redki so glasovi, ki prihajajo od ondod k nam — nedostaje nam zveze z njimi, in vender ne bi smeli pustiti, da Slovenstvo po onih pokrajinah počasi umira. V „Slovenskem Gospodarju“ prosil je nedavno gospod F. Sal. Gomilšek, kaplan v Jarenini na Spodnjem Štajarskem, Slovence, naj mu blagovolijo pošiljati knjige za prekmurske Slovence. Ta klic naj bi našel vsestranski odziv! Žalostne vesti prihajajo tudi iz beneške Slovenije. V Št. Petru so Lahi ustanovili laško knjižnico za slovensko ljudstvo. Število članov „Družbe sv. Mohorja“ je po nekaterih krajih opešalo. Slovenski živelj se ondi z vso silo zatira. Slovenci, premišlujte, kako pomagati ondodnim rojakom — dobrodošli bi bili nasveti tamošnjih rodoljubov — na dotični akciji pa sodeluj z navdušenjem združena, složna Slovenija!

V Gradcu se imajo prav lepo med seboj nemški dijaki in nemški profesorji. V torek 25. t. m., so priredila nemška dijaška društva slavnosten komers v Aninih dvoranah na čast novemu rektorju. Na komersu so rektor in nekateri nemški profesorji uprav izzivajoče govorili, peli so z dijaki „Die Wacht am Rhein“, „Bismarcklied“, dijaki so pa prirejali tolike demonstracije, da je vladni komisar razpustil komers.

Društva.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 5.—25. novembra poslali: Č. g. Avguštin Skočir, kurat v Gradcu, 5 gld. za mesec november. — Prijateljska družba v Ogulinu 4 gld. 20 kr. — Podružnica v Železnikih po g. J. Demšarju 30 gld. — Č. g. Ivan Hladnik, kurat na Gočah pri Vipavi, 2 gld. — Podružnica za Št. Kancijan in okolico na Kor. 23 gld. 35 kr. — Slavna Posojilnica v Cerknici 10 gld. — Ženska podružnica v Cerknici po g. Mariji Werli 130 gld. — Ženska podružnica v Idriji po g. Nataliji Šepetavec 50 gld. — G. trgovec Križnik v Motniku 10 gld. 50 kr. — Šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani po gospej Trčkovici 393 gld. 78 kr., in sicer znaša dohodek od veselice 315 gld. 60 kr. in od zbirk na skupščini 78 gld. 18 kr. — Nekdo z Begunskega „za prešice“ 10 gld. — Podružnica v Laškem Trgu 29 gld. 48 kr. — Vesela družba „pri Cajnarju“ v Stražišču poleg Kranja 1 gld. 32 kr. — Podružnica za Priblo Ves in okolico po g. J. Lipušu 7 gld. — Po g. Josipini Kraigher v Postojini namesto venca na rakev umrlega kanonika Hofstetterja so darovale postojinske gospe 15 gld. — G. Jos. Bresonelli, župan v Činžatu, iz nabi-ralnika 5 gld. — G. Jos. Korman, blagajnik „Gozdarskega društva pri Sv. Lovrencu v Pušcavi“, 10 gld. — Podružnica v Št. Juriju ob juž. žel. po g. J. Čuleku 74 gld. — Moška podružnica v Idriji 30 gld. 37 kr. — Za takó velikodušne podpore vsem prijateljem družbe: slava in hvala! Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Slovensko trgovsko pevsko društvo v Ljubljani. Pravila tega novega pevskega društva v Ljubljani je vlada potrdila.

„Slovensko katol. del. pevsko društvo Zvon“ v Ljubljani priredi dne 5. decembra Miklavžev večer v prostorih starega strelišča.

Književnost in umetnost.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko Sešitek 5. Vsebine: 1. Dr. Fran Kos: Iz domače zgodovine. (Doba od 843—867) 2. I. Vrhovec: Gorski zakon in gorske pravde. 3. Mil. Pajk: Črtice o nekdanjih slovenskih naselbinah v Gorenji Avstriji. 4. Dr. Fr. Kos: Loško gospodstvo l. 1630. Mali zapiski 1. V. Levec: Ein Paar Kapellen bei Bischoflack in Krain. 2. V. Steska: Rabuka v Ljubljani l. 1645.

Pokrajinske slike iz naše domovine pri naša pogostoma sarajevska „Nada“. Ilustrator je znani L. Kuba. Za Bledom in okolico, katerih slik smo že omenjali v našem listu, prihajajo na vrsto pokrajinske podobe iz slovenske Koroške in Štajarske. V 20. števil. „Nade“ stoji na prvi strani slika, predstavljajoča ruševino podklostersko iz Ziljske doline. Lepa je podoba: Cerkev v Bistrici — na skali stoji gotsko svetišče v nejasnih obrisih, pod njo pa tiči kmetski pol zidani, pol leseni dom. Fino je izvršena stara cerkev Pod lipo; ljubka je idila v Brdih: slovenska kmetica kleči pred starim, nekoliko nagnjenim lesenim razpelom. Večja slika nas seznaja s selom Podkloštom; vanjo je vdel slikar podobo kmetske hiše iz ondodne okolice. Motiv iz Ziljske Bistrice pred očuje vaški trg z vodnjakom ob strani in z lipo na sredi. Poslednja slika te skupine so hiše Pod kloštom. — 21. številka „Nade“ nas iznenadja s podobami iz južne Štajarske. Pila (žaga) v Podgorju je prva. Pod goro se vije s plotom obrobljena cesta, ob kateri stojita dve poslopji — drugo izmed teh je pila, v katero roma z lesnate gore hlod za hlodom. Druga slika: Marijino znamenje je naš stari znanec, takih znamenj se nahaja na stotine po Slovenskem. Hribovska koč — lesena, z malimi okni, z napolpodrtim hodnikom in z zadaj prslonjenim hlevom je takisto hvaležen predmet „Nadinemu“ slikarju, ki nam je v rečeni številki narisal še s slamo krito, nizko hišo z gospodarskim poslopjem in pod (hambar), kateremu se pozna na obeh konceh, da od starosti že leze na dvoje. V dodanem opisu se L. Kuba s toplimi besedami spominja pokojnega starine Davorina Trstenjaka, pri katerem se je poslednjikrat mudil l. 1889. On ga je opozoril na zanimivo selce Podgorje blizu Slovenjega Gradca, kjer je zajel v svojo mapo gori omenjene zanimive slike. Morda se posreči uredništvu „Doma in sveta“, da dobi dotične klišeje ter seznani z lepimi podobami Slovence.

Opera „Ksenija“, izborna delo g. Viktorja Parme, se bode pela meseca aprila v zagrebškem gledališču.

Ameriška slovenska pratika je izšla v založbi „Amerikanskega Slovenca“.

Slovanski svet.

Češko narodno delavstvo priredi jutri velike protestne shode, proti surovi obstrukciji socijalnih demokratov v državnem zboru.

Čeških društev na Dunaju je 75. Ker se število vedno množi, ni čudo, da se Nemci tresó.

V Petrogradu bodo napravili gledališče za prosti narod. Država bode dala v ta namen 250.000 rubljev. Gledališče bode gotovo v dveh letih.

Brzjavke „Slovenskemu Listu“.

Dunaj 27. novembra. Levica je danes zopet zdivjala ob prihodu predsednika v zbornico. Žvižgala in trobila je, da je nemogoče zborovanje. Wolf je zopet pridrl v zbornico. Straža ga je siloma odpeljala. Delavci pripravljajo demonstracije za danes zvečer. Splošna sodba je, da se zbor mora odložiti.

Dunaj 27. novembra. Sinoči so bile tu demonstracije nemških vseučilišnikov. Vsa policija je bila na nogah. Dijaki so hoteli z vseučilišča zvečer ob šestih iti pred palačo ministerskega predsednika, a zabranila jim je policija. Šli so pred magistrat in kričali zoper vlado in državnozborsko večino. Pri ljudskem gledišču so se dijakom pridružili socijalni demokrati. Okoli 100 dijakov, ki so napadli policijo s palicami, je lahko ranjenih in 40 dijakov so zaprli. Nekoga policaja konjika so nesli v bolnico. V Hebu je bila tudi sinoči velikanska demonstracija. Več tisoč oseb je drlo po ulicah, psovalo vlado in prepevalo „die Wacht am Rhein“.

Gradeo 27. novembra. Dijaki in delavci so sinoči napravili demonstracijo proti vladi. V gosposkih ulicah se je zbralo več tisoč oseb. Prepevali so „die Wacht am Rhein“, „das Bismarklied“ in „hoch“ klicali Reselnu, Schönererju in Wolfu in „Pe-reat Badeni“. Nagovoril je dijake deželni

poslanec baron Rokitsky, potem so se valili dalje po ulicah. Vojaki dragonci in Belgijci so zaprli ulice. Druhal jih je sramotila z „Badeni Dragoner“. Več oseb je ranjenih. Policija je aretovala okoli 20 razgrajačev in s pomočjo vojaštva napravila red.

32

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih
dežnikov in solnčnikov
po najnižji ceni.

Slovenci! Spominjajte se o vsaki priliki šolske družbe sv. Cirila in Metoda.

Lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1,
zraven Mesarskega mosta.

Melusine- zobna in ustna voda
deluje izborno proti zobobolu in gnilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust, 1 stekl. 50 kr. 15 (52-48)

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase,
katera ohranjuje lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:
lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek.
LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.
Telefon št. 68 v poljubno porabo.

Izurjenega
solicitatorja
sprejemem proti dobri plači.

Dr. Valentin Krisper,
advokat v Ljubljani.

98 (3 1)

Brata Eberl,
Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra 4 (47-44)
c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.
Zaloga originalnega karbolineja.
Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 6r.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 1 (47-44)

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

11 (52-43)

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

— Cene nizke. —

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

8 (52-46)

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

IVAN KORDIK v LJUBLJANI,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10—14.

Trgovina z norimberskim in galanterijskim blagom in igračami.

Priporoča poleg vsake vrste namizne oprave (nožev, vilic) z lesnim, roženim ali koščenim ročajem, posebno pripoznano najboljše izdelke c. kr. priv. dunajske tvornice

„W. Bachmann & Comp.“

iz alpake in alpaka srebra, ter jamči za trpežnost in trajno posrebljenje. — Žlice, noži, vilice, tase, svečniki, namizja, cerkvena oprava i. t. d. so na izbero po najnižjih cenah

Župnim uradom, kavarnarjem in gostilničarjem se dovoli nakupu primeren rabat.

Cenilne pole se razpošiljajo zastonj in brez poštnine

Velespoštovanjem

Ivan Kordik.

95 (6-1)

Otvoritev restavracije.

Udano podpisana naznanja slavnemu občinstvu, da je otvorila na Židovski stezi, št. 4

restavracijo v novi Godčevi hiši,

ter si usoja — glede na lepe, zračne prostore — vabiti p. n. občinstvo k obilnemu obisku, zagotavlja vedno dobro pijačo in izvrstna jedila.

Sprejemajo se tudi naročila na obed ali na popolno hrano.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Borštnik

Židovska steza, šte. 4.

93 (3-1)